

Kunstner Else Marie Hagens fotografier stiller spørsmål ved hva det er vi ser.

Illusjonen om et bilde



Line Ulekleiv
KUNST

«Fallende lilla»

Else Marie Hagen
Galleri K
Står til 13. desember

ANMELDELSE

Fotografiene vikler seg inn og ut av løfter om identifikasjon og fortelling.

Viljen til å skape et narrativ i det vi ser, er stor. Det slår kunstneren Else Marie Hagen fast med utstillingen «Fallende lilla». Lesningen av bilder, og da særlig fotografiet, som Hagen primært arbeider med, preges av en rekke ryggmargsrefleksjoner. En enkel fortrolighet med bildet som ontologisk og materielt utsagn slås lett ut av vater. Før hva er det egentlig vi ser på når vi ser på et «kunstfotografi»?

Til og med her trosser vi den udiskutable flatheten i et bilde på en vegg. Gjenkjenning gir en forventning om en forlengelse av det rommet vi selv er plantet inn i, og strener gjennom på kryss og tvers. Hagen har lenge vist seg som en sofistisert formidler av billedrommets kompleksitet, blinde punkter i et reelt manøvrerbart rom.

Samtidig behandler hun dette fiksjonsbetingede rommet som et sted hvor bildet kan reflektere rundt seg selv, kodet som det er av mange forløpere (andre bilder, fotografier og medier)

og tenkte fluktlinjier ut av den sta og firkantede billedrammen.

I prosjekter hvor fotografi (fysisk og konseptuelt) inngår i større installasjoner, har hun i nøye uttenkte komposisjoner spilt på bildets innebygde potensial for konstruksjon. Samtidig vises konsekvent virkemidlene fram. Illusjonen er ikke sømløs. Bildene lander et sted mellom eksponert catwalk (som hun tidligere rent faktisk har bygget i gallerirommet) og teoritung rundebordskonferanse.

En saklig tørrhet interagerer ofte med pastellvalører og stofflige draperier, slik at det hele farges av en stilistisk impuls med ambivalent estetisk appell. Denne forførende visualiteten kan i all enkelhet dreie seg om fotografier av et nakent rom hvor lyset vekselvis er slått av eller på.

Hagen kompliserer forestillinger om direkte avbildning – hverdagslige bilder som praktiske verktøy for å vise hvordan ting ser ut. Bildene er også grunnleggende noe annet og uklassifiserbart.

Fotografiene laget til denne utstillingen er alle laget i det samme rommet: et atelier på toppen av Oslo – nærmere bestemt i ett av rådhus-tårnene. Dette rommet er per definisjon produktivt og luftig overskuende, og det virker her direkte inn på resultatet – som en forutsetning.

Atelieret skaper en stilisert ramme rundt konstruksjon. De litt rufsete atelierveggene blir bakgrunn for enkelt-skikkelser og rekvisitter.

I «Blå» ser vi en slørete kvinne i et hjørne, som i fortsatt bevegelse, grunnet lang lukkertid – som en slags spektral skikkelse fanget mellom ulike dimensjoner. Foran henne løper blå tape i sikksakk. De danner firkantete, overlappende formasjoner. Disse framskutte linjene



er konstruktive, ekspressive og ser ut til å være laget oppå et bakgrunnsmotiv, men i realiteten smelter disse lagene sammen, eventuelt kollapser, i ett og samme rom. Linjene kan virke rasjonelle i sine midlertidige oppmålinger, men rommet som tas til fange synes smidig, tøyelig og krumt.

DIMENSJONER: I «Blå» ser vi en kvinne i et hjørne, som i fortsatt bevegelse, som en slags spektral skikkelse fanget mellom ulike dimensjoner.

ALLE FOTO: GALLERI K

Uavklarte prosesser er i det hele tatt gjennomgående i disse bildene. Der motivene er mer eksplisitte, er ikke nødvendigvis situasjonen oppklarende. Som i «Utsprekk», der en ung mann, så

godt det lar seg gjøre, hviler på oppstilte sokler. Det skulpturelle, statiske mennesket kontrasteres med en rastløs bevegelse som i seg selv garanterer en slags kunstnerisk skaperakt.



TITTELVERKET: «Fallende lilla».



LUKKERTID: Hagen benytter seg av lang lukkertid i sine bilder. Her «Rull».

Dobbeltarbeidet «Hånd» viser en gestural skravering på en flate, som vi så inn gjennom et vindu. Vinduets transparens, som bilde på en naiv idé om en direkte avbildning av verden der ute, forvansktes i mange av disse bildene. Noen viser opprevet papir vi ser gjennom som en inngang til et bakenforliggende rom.

Disse ulike overflatene paradere selvsikkert sin egen komposisjon, men lar en tvil henge igjen i rommet.

Andre er sågar utstyrt med bokslignende underbygninger, slik at billedflatene tar del i en tredimensjonal skulpturalitet – som typiske minimalistiske konstruksjoner, harde og kantete. Fotografiets pendling mellom flere medier samtidig har fulgt denne

teknologien fra dens barndom på midten av 1800-tallet. Maleriet som atmosfærisk, til og med koloristisk, rollemodell førte direkte til en rekke fotografiske effekter.

Når Hagen viser direkte tilbake på en ren lerretsoverflate i «Portrett», er det som vi kan mane fram en skyggeaktig silhuett i all denne grove strien. Stoffet virker materielt til stede, men er en avbildning. Den basale avkledheten fungerer i sin antydning.

Mer eksplisitt i sin forstyrrende romskapning er en fysisk veggkonstruksjon i et hjørne, bygget slik at den skaper en ekstra vinkel i rommet. Den virker både overflødig og påståelig, uten synlig relevans for fotografiernes egen nyanserte romlighet.

Disse arbeidene handler også om tid, ikke minst på grunn av den lange lukkertida som har vært i bruk. Fotografiet blir ikke et tett stykke, skåret rett ut av tidsveven, men tida vikler seg inn og ut av det. At fotografiet viser oss noe som har vært, men ikke lenger er, katapulterer oss inn i vår egen tidslige begrensning: Vi er forbigående fenomener.

Dette mantraet er gammelt. Samtidig viser disse bildene til Hagen til noe uavsluttet, som partikler i større billedstrømmer. Linjen som ubønnhørlig løper fra en begynnelse til en slutt, blir mer frynsete og flokete.

Det er i denne rastløse og paradoksale bevegelsen – bevisst sin egen konstruksjon – Hagen produktivt plasserer seg i et mer svevende og oppløst billedrom. Som den pastose lillafargen som velter fram i to av motivene, og som gir tittel til utstillingen. Den skimrer og flimrer mellom oss og bildet. Fargen gir oss et løfte om noe interessant, noe forestående som allerede har falt.

Line Ulekleiv
kunst@klassekampen.no